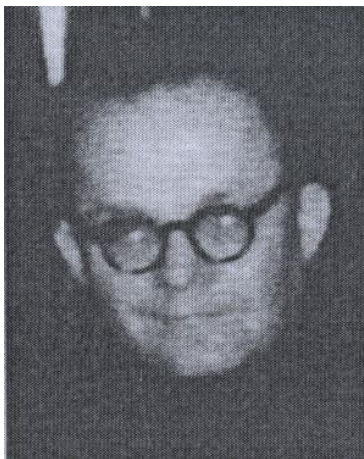

KS. KAWSKI WALERIAN (1912-1985)

Urodził się 14 października 1912 roku w Gostyniu jako syn Stanisława i Marii z domu Czechońskiej. Do Towarzystwa Jezusowego wstąpił 1 października 1929 roku. W czasie studiów teologicznych w Warszawie został aresztowany 2 lutego 1940 roku przez gestapo i uwięziony na zamku w Lublinie. Tam przebywał do 18 czerwca 1940 roku. Później trafił do Sachsenhausen, gdzie przetrzymywano go do grudnia 1940 roku i Dachau, gdzie pozostawał do wyzwolenia – 29 kwietnia 1945 roku.

Teologię ukończył w Pullach i w Rzymie. Świecenia kapłańskie przyjął w Pullach pod Monachium 30 lipca 1945 roku. Do Polski wrócił w roku 1946. Jego kontakt z Toruniem rozpoczął się już w rok po utworzeniu tu placówki jezuickiej. W latach 1946-1949 pełnił tutaj funkcję operariusza. Jego działalność skupiła się głównie na posłudze duszpasterskiej w kościele: odprawianiu mszy św., nabożeństw, słuchaniu spowiedzi oraz na zakładaniu i prowadzeniu grup młodzieżowych: Sodalicji Maryjnej Młodzieży Żeńskiej, Sodalicji Maryjnej Młodzieży Męskiej, Sodalicji Maryjnej Panien. Od grudnia 1946 roku pełnił funkcję prefekta w Gimnazjum Państwowym dla Dorosłych im. S. Żeromskiego. W 1949 roku skierowany został do Czechowic Dziedzic, gdzie odbył przygotowanie do ostatnich ślubów. Następnie w latach 1950-1955 był superiorem w Lublinie.

21 września 1955 roku powrócił do Torunia na stanowisko superiora, które pełnił do roku 1960. W tym czasie placówka toruńska, oprócz codziennej posługi duszpasterskiej w kościele, aktywnie uczestniczyła w organizowaniu życia religijnego w mieście. Jezuici organizowali główne obchody Uroczystości Najświętszego Serca Pana Jezusa z procesją ulicami miasta – 28 czerwca 1957 roku. Co roku odbywały się tu także uroczyste inauguracje nowego roku akademickiego. Wszystkim tym formom aktywności przewodniczył ks. Walerian Kawski. Kiedy sąsiednia parafia NMP miała trudności lokalowe w prowadzeniu usuniętej ze szkół katechezy, udostępnił kościół akademicki. Sam superior prowadził nauczanie katechizmu dla dorosłych w piątki po mszach wieczornych.

Uczestniczył w synodzie diecezji chełmińskiej, który odbył się w dniach od 7 do 10 lipca 1959 roku w Pelplinie. W tym czasie nie oszczędzały jezuitów szykany ze strony władz. Zabroniono im np. wyjazdów do Częstochowy, wizyt duszpasterskich w akademikach. Ofiarą prześladowań padł także o. Kawski. Zarzucono mu, że w lipcu 1959 roku pozwolił na niesienie chorągwi kościelnej nieistniejącej już Sodalicji Mariańskiej w czasie pogrzebu byłej sodalistki Jadwigi Loryńskiej. Skazano go na karę grzywny w wysokości 1500 zł oraz obciążono kosztami procesowymi w wysokości 125 zł. Od wyroku odwołała się w jego imieniu do Prokuratury Generalnej w Warszawie Kuria Biskupia z Pelplina. W sierpniu 1960 roku przeprowadzono pod nieobecność superiora kontrolę księgozbioru biblioteki domowej oraz Duszpasterstwa Akademickiego. Zarekwirowano 41 ksiąg. Od

Wielkiego Postu w 1960 roku prowadzono w kościele akademickie rekolekcje wielkopostne dla inteligencji. Decyzja ta wynikała z wielkiego zapotrzebowania na taką formę działalności duszpasterkiej, ponieważ przy kościele gromadziła się liczna rzesza inteligencji toruńskiej. Na stanowisku superiora zastąpił go 16 listopada 1960 roku o. Longin Szymczukiewicz.

O. Walerian Kawski był następnie wikariuszem w Gdyni w latach 1960-1961 i w Szczecinie w latach 1961-1962, ministrem w Warszawie (Świętojańska) w latach 1962-1964, superiorem w Radomiu w latach 1964-1971, ministrem w latach 1971-1972 i superiorem w latach 1972-1979 w Poznaniu. Do Torunia powrócił na stanowisko superiora 3 stycznia 1980 roku. W latach osiemdziesiątych XX wieku czynił starania o otrzymanie przez Towarzystwo Jezusowe praw własności na użytkowanie kościoła i domu zakonnego, ale bezskutecznie. Warto podkreślić wielką rolę, jaką w tym czasie odgrywał kościół i Duszpasterstwo Akademickie w zmieniającej się sytuacji politycznej w naszym kraju. Wiele osób z opozycji znalazło tam pomoc i schronienie. Szczególnie aktywnie działało wtedy Duszpasterstwo Akademickie, któremu przewodził jako duszpasterz o. Władysław Wołoszyn. Prowadziło ono różne formy pracy: wykłady, wyświetlanie filmów o treści religijnej, małe galerie, przedstawienia teatralne, spotkania grupowe. Wtedy też powstała pierwsza grupa Ruchu Światło-Życie prowadzona przez duszpasterza o. Władysława Kaszyckiego. Funkcję superiora o. Kawski pełnił do 30 kwietnia 1984 roku. Po opuszczeniu Torunia pełnił funkcję operariusza w Warszawie (Świętojańska).

Zmarł w Warszawie 6 sierpnia 1985 roku.

W. Rozyrkowski, *Kawski Walerian (1912-1985), jezuita, ks. superior, duszpasterz akad.* [w:], *Toruński Słownik Biograficzny*, T. 2, Toruń 2000, s. 130-131.